

01.12.2022

Група Е-1

Мегей А.В.

Основи правознавства

Урок № 3

Тема: Право та його ознаки права. Функції права. Джерела права

Хід уроку

1. Опрацюйте конспект уроку

Право — це система загальнообов'язкових, формально визначених загальних норм (правил поведінки), які встановлюються гарантуються і охороняються державою з метою впорядкування суспільних відносин.

Виникнення права пов'язане з виникненням держави. Його поява викликана тим же, чим і поява держави, організацією влади, здатної встановити юридичні норми і забезпечувати їх втілення в життя.

Ознаки права

1. Встановлюється або санкціонується державою. Вираження норм в законах, інших визнаних державою офіційних джерелах (законах, судових прецедентах, санкціонованих звичаях, актах недержавних організацій, санкціонованих державою, тощо).

2. Система норм. Право існує як система норм — загальних правил, моделей поведінки

3. Загальнообов'язковий характер. (Обов'язкове для виконання всіма, а за порушення — покарання)

4. Формальна визначеність (норма права отримує зовнішнє словесне закріплення в статтях нормативних актів, чітко фіксує вид і міру можливої, належної або забороненої поведінки.).

5. Загальний характер (поширення на всіх учасників суспільних відносин, незалежно від їх волі і бажання).

6. Охороняється державою (загальні правила, які визнаються державою як правові, підтримуються державною владою).

Що стосується **функцій права**, то під ними розуміють витікаючі з його змісту і призначення основні напрями правової дії на суспільні відносини.

Виділяють дві головні функції права – **регулятивну і охоронну**.

Регулятивна функція направлена на регулювання, впорядкування суспільних відносин, встановлення правил поведінки людей. В регулятивній функції виявляється головне призначення права – упорядковувати суспільні відносини.

Охоронна функція направлена на захист найважливіших для життя суспільства відносин. Дана функція має своєю задачею забезпечити вимоги законів, встановити режим законності в суспільстві.

Крім названих, право виконує деякі додаткові функції. До них можна віднести **виховну, ідеологічну, інформаційну** і ін.

До принципів права можна віднести: **гуманізм, законність, демократизм, внутрішню узгодженість** і ін.

Джерела права

Під **джерелом права** сучасна юридична наука розуміє офіційні і інші способи вираження і закріплення норм права, встановлені державою або визнані нею офіційно-документальні форми виявлення і закріплення норм права, що надає їм юридичного, загальнообов'язкового значення; це – зовнішня форма виразу права.

Існує **чотири основних види джерел права**:

- правовий звичай,
- правовий прецедент,
- нормативно-правовий акт,
- нормативно-правовий договір.

Правовий звичай — це правило поведінки, якому держава надала загальнообов'язкового значення і дотримання якого гарантувала своєю примусовою силою. Санкціонований звичай як джерело (форма) права властивий здебільшого давнім, середньовічним правовим системам. Держава санкціонує не всі звичаї, які існують в суспільстві, а тільки найз-начніші.

Правовий прецедент — це судові або адміністративні рішення з конкретної юридичної справи, якому надається загальнообов'язкове, юридичне значення. Таке рішення стає нібито зразком для розв'язання аналогічних справ. Це джерело (форма) права поширене в англосаксонській правовій системі.

Нормативно-правовий акт — це офіційний документ компетентних органів держави, що містить юридичні норми. Нормативні акти є основним джерелом права України, оскільки вони виходять з чітко визначених правотворчих органів, мають встановлені форму, порядок набуття чинності і сферу дії, чітко і однозначно формулюють зміст юридичних прав і обов'язків.

Як окреме джерело права існують **релігійні норми**, які ґрунтуються на релігійних переконаннях і грають велику роль в суспільствах, де та або інша релігія є офіційною, загальнодержавною.

Серед нормативно-правових актів виділяють закони і підзаконні **нормативно-правові акти**.

Нормативно-правовий договір — двостороння або багатостороння угода, яка містить норми права.

Договори нормативного змісту — це документи, що закріплюють волевиявлення сторін з приводу прав і обов'язків і встановлюють коло і послідовність останніх, тобто добровільну згоду виконувати прийняті на себе зобов'язання.

Нормативно-правовий договір — це основна форма (джерело) права в міжнародному праві.

Питання для самоперевірки:

1. Дайте визначення поняття „право” та розкрийте його ознаки.
2. Охарактеризуйте основні функції права.

Домашнє завдання:

1. Опрацювати конспект уроку.
2. Дати відповіді на питання для самоперевірки.

Виконані завдання відправте мені на електронну пошту anastasiamegei@ukr.net. У темі листа вказати номер групи, назву предмета, прізвище та ім'я.